

На основу члана 109. Закона о банкама Републике Српске („Службени гласник Републике Српске“ број 4/17), члана 5. став 1. тачка д, члана 20. став 2. тачка б. и члана 37. Закона о Агенцији за банкарство Републике Српске („Службени гласник Републике Српске“ број 59/13 и 4/17), те члана 6. став 1. тачка б. и члана 19. став 1. тачка б. Статута Агенције за банкарство Републике Српске („Службени гласник Републике Српске“ број 63/17), Управни одбор Агенције за банкарство Републике Српске, на сједници одржаној дана 19.09.2017. године, д о н о с и

О Д Л У К У О ВЕЛИКИМ ИЗЛОЖЕНОСТИМА

ГЛАВА I ОПШТЕ ОДРЕДБЕ

Предмет

Члан 1.

- (1) Одлуком о великим изложеностима (у даљем тексту: Одлука) прописују се минимални захтјеви у управљању великим изложеностима којима је банка изложена у свом пословању, а који укључују: дефинисање изложености, израчунавање вриједности изложености, дефинисање велике изложености, ограничење великих изложености, усклађивање са захтјевима за велике изложености, израчунавање додатног капиталног захтјева за велике изложености које произилазе из ставки у књизи трговања, поступке којима се спречавају банке да избјегавају додатне капиталне захтјеве, признате технике смањења кредитног ризика, изузећа и израчунавање ефеката примјене техника смањења кредитног ризика, методе замјене, утврђивање укупне изложености према једном лицу или групи повезаних лица у вези са трансакцијама са односном имовином, утврђивање и управљање великим изложеностима и извјештајне захтјеве.
- (2) Све банке са сједиштем у Републици Српској, којима је Агенција за банкарство Републике Српске (у даљем тексту: Агенција) издала дозволу за рад, дужне су примјењивати одредбе ове одлуке.
- (3) На питања везана за управљање великим изложеностима у банкама која нису дефинисана овом одлуком, а дефинисана су законом или другим подзаконским актом, примјењују се одредбе тог закона или другог подзаконског акта.
- (4) Банка је дужна надzirати и контролисати своје велике изложености у складу са овом одлуком.

Дефиниције

Члан 2.

Појмови који се користе у овој одлуци имају сљедећа значења:

- 1) Контролно учешће – у складу са чланом 2. став 1. тачка 12. Закона о банкама Републике Српске.
- 2) Група повезаних лица (клијената) – у складу са чланом 2. став 1. тачка 24. Закона о банкама Републике Српске.
Независно од подт. 1. и 2. дефиниције групе повезаних лица из члана 2. став 1. тачка 24. Закона о банкама Републике Српске, када Савјет министара Босне и Херцеговине, Влада Републике Српске, Влада Федерације Босне и Херцеговине и

Влада Брчко Дистрикта Босне и Херцеговине имају контролно учешће/контролу у правном лицу или су међусобно повезани са једним или више физичких или правних лица, група сваког од горе побројаних субјеката коју чине сва физичка или правна лица у којима они у складу са подтачком 1. имају контролно учешће или су у складу са подтачком 2. међусобно повезани са њима не мора се сматрати групом повезаних лица. Умјесто тога, постојање групе повезаних лица утврђује се појединачно за Савјет министара Босне и Херцеговине, Владу Републике Српске, Владу Федерације Босне и Херцеговине и Владу Брчко Дистрикта Босне и Херцеговине са другим физичким или правним лицима и може се процјењивати одвојено за свако наведено лице у којем они у складу са подтачком 1. имају контролно учешће или са којим су у складу са подтачком 2. међусобно повезани и за сва физичка и правна лица у којима наведени субјекти у складу са подтачком 1. имају контролно учешће или који су у складу са подтачком 2. међусобно повезани са тим лицима. За потребе одређивања групе повезаних лица по основу економске или финансијске повезаности банка је дужна узети у обзир минимално слједеће квалитативне критеријуме:

1. када је 50% или више бруто примања или бруто трошкова једне уговорне стране (на годишњем нивоу) изведено из трансакција са другом уговорном страном (нпр. власник стамбеног/пословног објекта и купац који плаћа значајан дио закупнине),
2. када је једна уговорна страна у потпуности или дјелимично гарантовала за изложеност друге уговорне стране или је на други начин одговорна, а изложеност је толико значајна да ће вјероватно наступити статус неизмирења обавеза даваоца гаранције,
3. када пословање лица (нпр. произвођача) зависи од једног или мањег броја добављача и потребно је дуже вријеме да се за њих нађе замјена, односно када је знатан дио производње одређеног произвођача намијењен једном или мањем броју купаца,
4. када банка даје кредит другој уговорној страни, а та уговорна страна (прималац кредита) нема другог извора прихода из којих кредит може бити у потпуности отплаћен осим очекиваног извора средстава за отплату кредита,
5. када је вјероватно да ће финансијски проблеми једне уговорне стране изазвати потешкоће за друге уговорне стране у смислу потпуне и правовремене отплате обавеза,
6. када је вјероватно да ће се несолвентност или статус неизмирења обавеза једне уговорне стране повезивати са несолвентношћу или статусом неизмирења обавеза других уговорних страна,
7. када се двије или више других уговорних страна ослањају на исти извор за већину свог финансирања и у случају статуса неизмирења обавеза заједничког извора финансирања, те се не може наћи алтернативни извор финансирања – у овом случају, проблеми финансирања једне уговорне стране вјероватно ће се проширити на неку другу уговорну страну због једносмјерне или двосмјерне заависности од истог главног извора финансирања.

Међутим, могу постојати околности у којима неки од претходно наведених критеријума не би аутоматски значили економску или финансијску међусобну повезаност која има за резултат повезаност двије или више других уговорних страна. Чињеница да банка може доказати да једна уговорна страна која је економски уско повезана са неком другом уговорном страном може превладати финансијске тешкоће или статус неизмирења обавеза те друге уговорне стране проналажењем алтернативних пословних партнера или извора финансирања у

одговарајућем року не значи да аутоматски постоји повезаност међу лицима, него је потребно да банка утврди да ли се финансијске потешкоће могу преносити међу лицима.

- 3) Матично друштво правног лица – у складу са чланом 2. став 1. тачка 13. Закона о банкама Републике Српске.
- 4) Зависно друштво правног лица – у складу са чланом 2. став 1. тачка 14. Закона о банкама Републике Српске.
- 5) Признати капитал – у складу са чланом 109. став 4. Закона о банкама Републике Српске.
- 6) Трансакција – изложеност распоређена у класу изложености у складу са чланом 48. тачка 14. Одлуке о израчунавању капитала банака који се односи на изложености у облику удјела или акција у инвестиционим фондовима и друге трансакције које се односе на изложености према односној имовини.
- 7) Непознато лице – једно хипотетичко лице којем банка додјељује све изложености за које није утврдила дужника, под условом да члан 18. став 2. т. 1. и 2. и став 3. тачка 1. ове одлуке нису примјениви.

ГЛАВА II ИЗРАЧУНАВАЊЕ ВЕЛИКИХ ИЗЛОЖЕНОСТИ

1. Дефиниција изложености и израчунавање

Дефиниција изложености

Члан 3.

За потребе ове одлуке „изложеност“ је било која билансна или ванбилансна ставка за коју се израчунава кредитни ризик по стандардизованом приступу, без примјене пондера ризика одређеног степеном кредитног квалитета и фактора конверзије за ванбилансне ставке.

Израчунавање вриједности изложености

Члан 4.

- (1) Вриједности изложености за позиције из банкарске књиге израчунавају се за билансне позиције тако што се од књиговодствене вриједности одбије исправка вриједности према међународним стандардима и умањи се или увећа за разлику између исправки вриједности према међународним стандардима и резервисања израчунатих по методологији Агенције и додатна вриједносна усклађивања у складу са чланом 5. став 3. Одлуке о израчунавању капитала банака. Изложеност за ванбилансне позиције израчунава се тако што се од књиговодствене вриједности одбију резервисања израчуната према међународним стандардима и умање или увећају за разлику између резерви према међународним стандардима и резерви за кредитне губитке по методологији Агенције.
- (2) Вриједност изложености за уговоре из Прилога 2. Одлуке о израчунавању капитала банака израчунава се у складу са једном од метода из чл. 45–47. те одлуке.
- (3) Банка која израчунава капиталне захтјеве за своје трансакције у књизи трговања у складу са Главом IX Одлуке о израчунавању капитала банака, која се односи на израчунавање капиталних захтјева за тржишни ризик, односно за ризик позиције, и у складу са Главом VII те одлуке, која се односи на израчунавање капиталних

захтјева за ризик намирења/испоруке, укупну изложеност према једном лицу израчунава сабирањем сљедећих ставки:

- 1) Вишка дугих позиција банке над њеним кратким позицијама у свим финансијским инструментима које је издало одређено лице, при чему се нето позиција у сваком поједином инструменту израчунава у складу са методама из дијела Одлуке о израчунавању капитала банака који се односи на израчунавање капиталних захтјева за ризик позиције;
 - 2) Нето изложености за послове пружања услуге покровитељства емисије дужничких и власничких инструмената која се израчунава тако што се од износа хартија од вриједности за које је банка преузела обавезу откупа одузме износ хартија од вриједности за које је банка закључила уговор са трећом страном о откупу, те умањи за факторе из члана 133. Одлуке о израчунавању капитала банака.
Банка је дужна успоставити системе праћења и контроле својих изложености проистеклих из послова пружања услуге покровитељства емисије између времена настанка обавезе и сљедећег радног дана у вези са природом ризика који произилазе из пословања на релевантним тржиштима;
 - 3) Изложености које произилазе из трансакција са тим лицем које се односе на ризик намирења/испоруке, при чему се вриједност изложености израчунава у складу са Главом VII Одлуке о израчунавању капитала банака, која се односи на израчунавање капиталних захтјева за ризик намирења/испоруке.
- (4) Укупне изложености према појединачним лицима или групама повезаних лица израчунавају се сабирањем изложености у књизи трговања и банкарској књизи.
- (5) Изложености према групама повезаних лица израчунавају се сабирањем изложености према појединачним лицима из групе.
- (6) Изложености не укључују сљедеће:
- 1) у случају трансакција купопродаје валуте, изложености настале у редовном року намирења не дужем од два радна дана након датума извршеног плаћања,
 - 2) у случају трансакција куповине или продаје хартија од вриједности, изложености настале у редовном року намирења, не дужем од пет радних дана након датума извршеног плаћања или испоруке хартија од вриједности, зависно од тога шта наступи раније,
 - 3) у случају пружања услуга преноса новчаних средстава, укључујући услуге пружања платног промета, поравнања и намирења у свим валутама и кореспондентног банкарства или услуга поравнања, намирења и кастоди услуга које се односе на финансијске инструменте, одгођене приливе средстава, те друге изложености које произилазе из пословања клијената, а које не трају дуже од сљедећег радног дана,
 - 4) у случају пружања услуга преноса новчаних средстава, укључујући пружање услуга платног промета, поравнања и намирења у свим валутама и услуга кореспондентног банкарства, унутар дневне изложености према банкама које пружају наведене услуге,
 - 5) изложености које представљају одбитну ставку од регулаторног капитала у складу са чл. 9, 19. и 25. Одлуке о израчунавању капитала банака.
- (7) Како би се утврдила укупна изложеност према једном лицу или групи повезаних лица према којима банка има изложености на основу трансакција у облику удјела или акција у инвестиционим фондовима или на основу других уговора по којима постоји изложеност према односној имовини, банка процјењује своје односне изложености зависно од структуре трансакције и ризика односне изложености те трансакције, а ради утврђивања представља ли она додатну изложеност.

2. Дефиниција велике изложености и израчунавање

Дефиниција велике изложености

Члан 5.

Изложеност банке према једном лицу или групи повезаних лица сматра се великом изложеношћу ако је њена вриједност једнака или прелази 10% њеног признатог капитала.

Ограничење великих изложености

Члан 6.

- (1) Изложеност банке према једном лицу или групи повезаних лица након примјене техника смањења кредитног ризика у складу са чл. 10–13. ове одлуке не смије прелазити 25% њеног признатог капитала.
- (2) У складу са чланом 7. ове одлуке, банка је дужна у сваком тренутку поштовати релевантно ограничење из става 1. овог члана.
- (3) Ограничења из става 1. овог члана могу се прекорачити само у изузетним случајевима за изложености у књизи трговања банке, ако су испуњени сљедећи услови:
 - 1) прекорачење у односу на ограничење из става 1. овог члана произилази у потпуности из књиге трговања,
 - 2) банка је дужна испунити додатни капитални захтјев у вези са прекорачењем ограничења из става 1. овог члана, који се израчунава у складу са члановима 8. и 9. ове одлуке;
 - 3) ако је од прекорачења прошло 10 или мање од 10 дана, изложеност у књизи трговања према том лицу или тој групи повезаних лица не смије прелазити 500% признатог капитала банке,
 - 4) сва прекорачења која трају дуже од 10 дана заједно не прелазе 600% признатог капитала банке.
- (4) Збир изложености према Савјету министара Босне и Херцеговине, Влади Републике Српске, Влади Федерације Босне и Херцеговине и Влади Брчко Дистрикта Босне и Херцеговине не смије прелазити 300% признатог капитала банке.
- (5) У сваком од случајева прекорачења ограничења банка без одгађања обавјештава Агенцију о износу прекорачења и називу лица на које се прекорачење односи, те када је то примјењиво, о називу групе повезаних лица на која се прекорачење односи.
- (6) За потребе великих изложености гаранције издате од стране матичног друштва банке или било којег повезаног лица са матичним друштвом банке не признају се као нематеријална кредитна заштита.

Усклађивање са захтјевима за велике изложености

Члан 7.

Ако у изузетном случају изложености прелазе ограничење из члана 6. ове одлуке, банка је дужна о вриједности изложености без одгађања обавијестити Агенцију, која може, ако то околности оправдавају, допустити банци одређени период за усклађивање са тим ограничењем.

**Израчунавање додатног капиталног захтјева за велике изложености
које произилазе из ставки у књизи трговања**

Члан 8.

- (1) Прекорачење из члана 6. став 3. тачка 2. ове одлуке израчунава се избором оних ставки укупне изложености у књизи трговања према одређеном лицу или групи повезаних лица које носе највећи захтјев за специфични ризик из Главе IX Одлуке о израчунавању капитала банака, која се односи на капитални захтјев за тржишни ризик, односно на капитални захтјев за ризик позиције, и захтјева из Главе VII те одлуке, која се односи на капитални захтјев за ризик намирења/испоруке чији је збир једнак прекорачењу из члана 6. став 3. тачка 1. ове одлуке.
- (2) Ако прекорачење није трајало дуже од 10 дана, додатни капитални захтјев износи 200% износа захтјева из става 1. за наведене ставке.
- (3) У периоду од 10 дана од настанка прекорачења, ставке које чине прекорачење, одабране у складу са ставом 1. овог члана, распоређују се у одговарајуће редове у колони 1. Табеле 1. према растућем редослиједу капиталних захтјева за специфични ризик из Главе IX Одлуке о израчунавању капитала банака, која се односи на капиталне захтјеве за ризик позиције, и захтјева из Главе VII те одлуке, која се односи на капитални захтјев за ризик намирења/испоруке. Додатни капитални захтјев једнак је збиру капиталних захтјева за специфични ризик из Главе IX Одлуке о израчунавању капитала банака, која се односи на капитални захтјев за тржишни ризик, односно ризик позиције, и захтјева из Главе VII те одлуке, која се односи на капиталне захтјеве за ризик намирења/испоруке за те ставке помножене са одговарајућим фактором из колоне 2. Табеле 1.

Табела 1.

Колона 1. Прекорачење ограничења (на основу процента признатог капитала)	Колона 2. Фактори
До 40%	200%
Од 40% до 60%	300%
Од 60% до 80%	400%
Од 80% до 100%	500%
Од 100% до 250%	600%
Више од 250%	900%

**Поступци којима се банке спречавају да избјегавају
додатне капиталне захтјеве**

Члан 9.

- (1) Банка не смије избјегавати додатне капиталне захтјеве из члана 8. ове одлуке, којима подлијеже у вези са изложеностима које прелазе ограничење из члана 6. става 1. ове одлуке када наведене изложености трају дуже од 10 дана, тако да привремено пренесе наведене изложености другом друштву, било да је оно у истој групи или не, нити предузимањем фиктивних трансакција за затварање изложености током споменутог десетодневног периода, те креирањем нових изложености.
- (2) Банка је дужна имати системе који обезбјеђују да Агенција буде без одгађања обавијештена о сваком преносу из става 1. овог члана.

Признате технике смањења кредитног ризика

Члан 10.

- (1) Ако је према чл. 11, 12. и 13. ове одлуке допуштено признавање материјалне или нематеријалне кредитне заштите, она мора испуњавати захтјеве за признавање и остале захтјеве из Главе VI Одлуке о израчунавању капитала банака, која се односи на технике смањења кредитног ризика.
- (2) Банка је дужна анализирати, у мјери у којој је то могуће, своје изложености према издаваоцима колатерала, пружаоцима нематеријалне кредитне заштите и односној имовини у складу са чланом 4. став 7. ове одлуке ради утврђивања могућих концентрација, те према потреби предузимати мјере и обавјештавати Агенцију о истом.

Изузећа

Члан 11.

Сљедеће изложености изузете су од примјене члана 6. став 1. ове одлуке:

- 1) ставке имовине које представљају потраживања од централне владе, централне банке и регионалне владе којима се у складу са чланом 50. и 51. Одлуке о израчунавању капитала банака, који се односи на израчунавање капиталних захтјева за кредитни ризик, додјељује пондер ризика 0%,
- 2) ставке имовине које представљају потраживања од међународних организација или мултилатералних развојних банака којима се у складу са чл. 53. и 54. Одлуке о израчунавању капитала банака, који се односи на израчунавање капиталних захтјева за кредитни ризик, додјељује пондер ризика 0%,
- 3) ставке имовине које представљају потраживања обезбијеђена експлицитним гаранцијама лица из т. 1. и 2. овог става,
- 4) остале изложености према лицима из т. 1. и 2. овог става или за које гарантују та лица,
- 5) ставке имовине и остале изложености обезбијеђене колатералом у облику готовинских полога положених у банку кредитора,
- 6) ставке имовине и остале изложености обезбијеђене колатералом у облику сертификата о депозиту које је издала банка кредитор и који су депоновани код банке кредитора,
- 7) изложености које произилазе из неискориштених кредитних линија које су у Прилогу 1. Одлуке о израчунавању капитала банака класификоване као ванбилансне ставке ниског ризика, под условом да је споразум склопљен са лицем или групом повезаних лица у складу са којим се неискориштени дио линије може повући само ако се утврди да то неће проузроковати прекорачење ограничења из члана 6. став 1. ове одлуке.

Израчунавање ефеката примјене техника смањења кредитног ризика

Члан 12.

- (1) Приликом израчунавања вриједности изложености за потребе члана 6. став 1. ове одлуке банка може примјењивати „потпуно прилагођену вриједност изложености (E*)“, израчунату у складу са Главом VI Одлуке о израчунавању капитала банака, која се односи на технике смањења кредитног ризика, корективне факторе и прилагођавања за могућу рочну неусклађеност.
- (2) Банка која примјењује сложену методу финансијског колатерала приликом израчунавања вриједности изложености за потребе члана 6. став 1. дужна је

спроводити повремено тестирање отпорности на стрес концентрација кредитног ризика, узимајући у обзир вриједност која се може реализовати наплатом примљеног колатерала. Повремено тестирање отпорности на стрес из овог става односи се на ризике који произилазе из потенцијалних промјена тржишних услова који би могли негативно утицати на адекватност регулаторног капитала банке, као и на ризике који произилазе из реализације наплате из колатерала у стресним ситуацијама.

Спроведена тестирања отпорности на стрес морају бити адекватна за процјену таквих ризика. Ако такво повремено тестирање отпорности на стрес покаже да би износ наплате у случају реализације колатерала био мањи од износа који би се признао код сложене методе финансијског колатерала, вриједност колатерала која се смије признати приликом израчунавања вриједности изложености за потребе члана б. став 1. ове одлуке умањује се за израчунату разлику.

Банка која примјењује сложену методу финансијског колатерала дужна је у своје стратегије за управљање ризиком концентрације укључити сљедеће:

- 1) политике и процедуре за управљање ризицима који произилазе из рочне неусклађености између изложености и свих кредитних заштита тих изложености,
- 2) политике и процедуре у случају када тестирање отпорности на стрес покаже да би износ наплате у случају реализације колатерала био мањи од износа који би се признао код сложене методе финансијског колатерала,
- 3) политике и процедуре које се односе на ризик концентрације који произилази из примјене техника смањења кредитног ризика, те посебно великих индиректних кредитних изложености, на примјер, према једном издаваоцу хартија од вриједности, које се узимају као колатерал.

Метода замјене

Члан 13.

(1) Ако за изложеност према клијенту гарантује трећа страна или ако је она обезбијеђена колатералом који је издала трећа страна, банка може:

- 1) сматрати дио изложености који је обезбијеђен гаранцијом треће стране изложеношћу према тој трећој страни, а не према клијенту, осим у случају када је гаранцију издало матично друштво банке или повезано лице матичног друштва банке, под условом да би необезбијеђеној изложености према пружаоцу заштите у складу са Главом IV Одлуке о израчунавању капитала банака, која се односи на капитални захтјев за кредитни ризик, био додијељен једнак или мањи пондер ризика од пондера ризика додијељеног необезбијеђеној изложености према клијенту,
- 2) сматрати дио изложености обезбијеђен тржишном вриједношћу признатог колатерала изложеношћу према тој трећој страни, а не према клијенту, под условом да је изложеност обезбијеђена колатералом, те под условом да би обезбијеђеном дијелу изложености у складу са Главом IV Одлуке о израчунавању капитала банака, која се односи на капитални захтјев за кредитни ризик, био додијељен једнак или мањи пондер ризика него пондер ризика додијељен необезбијеђеној изложености према клијенту. Банка не смије примјењивати овај приступ ако постоји неусклађеност између доспијећа изложености и доспијећа заштите.

(2) Банка примјењује став 1. тачку 1:

- 1) ако је гаранција номинowana у валути различитој од оне у којој је номинowana изложеност, износ изложености за који се сматра да је покривен израчунава се у складу с одредбама о поступању са девизном неусклађеношћу за нематеријалну кредитну заштиту из Главе VI Одлуке о израчунавању капитала банака, која се односи на технике смањења кредитног ризика,
- 2) неусклађеност између доспијећа изложености и доспијећа заштите третира се у складу са одредбама о поступању са рочном неусклађеношћу из Главе VI Одлуке о израчунавању капитала банака, која се односи на технике смањења кредитног ризика.

ГЛАВА III

УТВРЂИВАЊЕ УКУПНЕ ИЗЛОЖЕНОСТИ ПРЕМА ЈЕДНОМ ЛИЦУ ИЛИ ГРУПИ ПОВЕЗАНИХ ЛИЦА У ВЕЗИ СА ТРАНСАКЦИЈАМА СА ОДНОСНОМ ИМОВИНОМ

Утврђивање укупне изложености

Члан 14.

- (1) Како би се утврдила укупна изложеност према одређеном дужнику која произилази из изложености банке према одређеној трансакцији са односном имовином, потребно је прво утврдити вриједност изложености за сваку од тих изложености појединачно. Укупна вриједност изложености представља збир појединачних изложености, али она не смије бити већа од вриједности изложености која произилази из саме односне имовине.
- (2) Услови и методологије који се примјењују на израчунавање изложености према трансакцијама са односном имовином морају бити исти независно од тога да ли се изложености налазе у књизи трговања или у банкарској књизи.

Утврђивање изложености које произилазе из трансакција

Члан 15.

- (1) Банка утврђује утицај одређене трансакције на укупну изложеност према једном лицу или групи повезаних лица у складу са методологијом утврђеном у чл. 16, 17. и 18. ове одлуке. Банка за сваку односну имовину посебно одређује њену изложеност према тој односној имовини у складу са чланом 17. ове одлуке.
- (2) Банка оцјењује да ли одређена трансакција представља додатну изложеност у складу са чланом 19. ове одлуке.

Односне изложености према трансакцијама које и саме имају односну имовину

Члан 16.

- (1) При процјењивању односних изложености трансакције (трансакција А) која и сама има односну изложеност према некој другој трансакцији (трансакција Б), банка за потребе чл. 17. и 18. узима да односне изложености трансакције Б замјењују изложеност према трансакцији Б.
- (2) Став 1. примјењује се све док односне изложености представљају изложености трансакцијама са односном имовином.

Израчунавање вриједности изложености

Члан 17.

- (1) Изложеност банке према односној имовини трансакције одговара нижој од сљедећих вриједности:
 - 1) вриједности изложености која произилази из односне имовине,
 - 2) укупној вриједности изложености банке према односној имовини, која произилази из свих изложености банке према трансакцији.
- (2) За сваку изложеност банке према трансакцији вриједност изложености према односној имовини утврђује се како слиједи:
 - 1) ако су изложености свих улагача у тој трансакцији једнако рангиране, вриједност изложености према односној имовини једнака је пропорционалном удјелу изложености банке према трансакцији помноженој са вриједношћу изложености која произилази из односне имовине,
 - 2) осим у случајевима из тачке 1, вриједност изложености према односној имовини једнака је пропорционалном удјелу изложености банке према трансакцији помноженој са нижом од сљедећих вриједности:
 1. вриједношћу изложености која произилази из односне имовине,
 2. укупном вриједношћу изложености банке према трансакцији, заједно са свим осталим изложеностима према тој трансакцији, које су рангиране једнако као и изложеност банке.
- (3) Пропорционални удио изложености банке према трансакцији јесте вриједност изложености банке подијељена са укупном вриједношћу изложености банке и свих осталих изложености према тој трансакцији, које су рангиране једнако као и изложеност банке.

У случају да за односну имовину наступи статус неизмирења обавеза, губици се увијек распоређују између изложености које су једнако рангиране, односно пропорционално учешћу сваке од тих изложености. Укупан губитак банке ограничен је на губитак односне имовине који одговара учешћу изложености банке у укупној вриједности свих изложености које су једнако рангиране.

Вриједност изложености према односној имовини зависи искључиво од пропорционалног учешћа изложености улагача у односу на изложеност свих улагача.

Поступак за утврђивање утицаја односних изложености на укупне изложености

Члан 18.

- (1) За сваку изложеност кредитном ризику за коју је утврђен идентитет дужника вриједност изложености према одговарајућој односној имовини банка укључује у израчунавање укупне изложености према том дужнику као појединачном лицу или групи повезаних лица којој тај дужник припада.
- (2) Ако банка није утврдила идентитет дужника односне изложености кредитном ризику или ако банка не може потврдити да односна изложеност не представља изложеност кредитном ризику, банка ту изложеност додјељује како слиједи:
 - 1) Ако вриједност изложености не прелази 0,25% признатог капитала банке, банка ту изложеност додјељује трансакцији као посебном лицу. Уколико банка није у могућности да утврди све дужнике односне имовине трансакција у које улаже и ако је изложеност према односној имовини довољно мала да њен утицај није значајан за укупну изложеност према једном лицу или групи

повезаних лица, такву изложеност треба додијелити трансакцији као посебном лицу. Укупна вриједност таквих изложености према односној имовини исте трансакције и даље подлијеже ограничењу великих изложености које се примјењује на ту трансакцију. Утицај односне имовине на укупну изложеност није значајан уколико је потребно најмање 100 изложености односној имовини трансакције да се достигне ограничење од 25% признатог капитала банке. Вриједност изложености не би смјела прелазити 0,25% признатог капитала банке.

- 2) Ако изложеност износи 0,25% признатог капитала банке или више од те вриједности, те ако банка може обезбиједити да односне изложености трансакције нису повезане са другим изложеностима у њеном портфолију, укључујући односне изложености из других трансакција, банка ту изложеност додјељује трансакцији као посебном лицу.
 - 3) Осим у случајевима наведеним у т. 1. и 2, банка ту изложеност додјељује непознатом лицу. Како би се спријечила неограничена укупна изложеност као посљедица недостатка информација, изложености чије вриједности прелазе 0,25% признатог капитала банке и за које нису доступне информације о дужнику треба додијелити хипотетичком лицу (непознатом лицу) на које би требало примијенити ограничење великих изложености од 25%.
- (3) Ако банка не може разликовати односне изложености трансакције, укупну вриједност својих изложености банка додјељује трансакцији како слиједи:
- 1) ако укупна вриједност изложености не прелази 0,25% признатог капитала банке, банка ту укупну вриједност изложености додјељује трансакцији као посебном лицу,
 - 2) осим у случају наведеном у тачки 1, банка ту укупну вриједност изложености додјељује непознатом лицу.
- (4) За потребе ст. 1. и 2. банка редовно, а најмање једном мјесечно, прати такве трансакције због могућих промјена у саставу и релативном удјелу односних изложености.

Додатна изложеност коју чини структура трансакције

Члан 19.

- (1) Структура трансакције не чини додатну изложеност ако трансакција испуњава оба сљедећа услова:
 - 1) правна и оперативна структура трансакције дефинисана је тако да не дозвољава лицу које управља трансакцијом или трећем лицу да преусмјеравају било који новчани ток који произилази из трансакције према лицима која у складу са условима трансакције немају право примити те новчане токове,
 - 2) не може се захтијевати од издаваоца нити од било ког другог лица да у оквиру трансакције изврше плаћање банци додатно уз новчане токове из односне имовине или као аванс за њих.
- (2) Додатна изложеност не признаје се за инвестиционе фондове који улажу у преносиве хартије од вриједности јер се новчани токови не смију преусмјеравати лицима која их немају право примити.

Способност утврђивања и управљања великим изложеностима

Члан 20.

- (1) Банка је дужна успоставити адекватне административне и рачуноводствене поступке и одговарајуће механизме интерне контроле за потребе утврђивања,

управљања, праћења, извјештавања и евидентирања великих изложености и њихових накнадних промјена у складу са овом одлуком.

- (2) Банка је дужна успоставити систем интерних контрола, којима ће се онемогућити привремени пренос постојећих изложености на друго лице у сврху привидног затварања постојећих изложености и креирања нове изложености.
- (3) Банка је дужна успоставити систем који обезбјеђује да без одгађања извјештава Агенцију о преносима изложености из претходног става овог члана.
- (4) Интерна ревизија дужна је континуирано оцјењивати ефикасност и примјену политика и процедура, те ефикасност система интерних контрола из овог члана.

Извјештајни захтјеви

Члан 21.

- (1) Банка је дужна Агенцији достављати сљедеће информације о свим великим изложеностима, укључујући велике изложености на које се не примјењује члан 6. став 1. ове одлуке:
 - 1) податке о лицу или групи повезаних лица према којима банка има велику изложеност,
 - 2) вриједност изложености прије примјене техника смањења кредитног ризика, ако је то примјењиво,
 - 3) ако је примјењиво, врсту материјалне или нематеријалне кредитне заштите,
 - 4) вриједност изложености након примјене техника смањења кредитног ризика израчунату за потребе члана 6. став 1. ове одлуке.
- (2) Извјештавање се спроводи квартално.

Прелазне и завршне одредбе

Члан 22.

- (1) Ова одлука ступа на снагу осмог дана од дана објављивања у „Службеном гласнику Републике Српске“.
- (2) Банка је дужна ускладити своје пословање са одредбама ове одлуке у року од девет мјесеци од дана ступања на снагу Закона о банкама Републике Српске („Службени гласник Републике Српске“ број 4/17).
- (3) За прекорачење ограничења прописаних овом одлуком која су настала прије ступања на снагу одлуке банка је дужна добити мишљење Агенције на план за усклађивање прекорачења изложености.
- (4) Агенција ће прописати упутство за извјештавање о великим изложеностима и ризику концентрације.
- (5) Даном ступања на снагу ове одлуке престаје да важи Одлука о минималним стандардима за управљање концентрацијом ризика банака („Службени гласник Републике Српске“ број 12/03, 31/04, 1/06, 115/06, 70/11, 91/11, 127/11 и 49/13).

Број: УО-312/17

Датум: 19.09.2017. год.

ПРЕДСЈЕДНИК
УПРАВНОГ ОДБОРА
Мира Бјелац